

**Valtioneuvoston kirjelmä Eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi (kansallisia sulautumisia ja jakautumisia koskevien direktiivien muuttaminen)**

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella lähetetään eduskunnalle Euroopan yhteisöjen komission 6 päivänä maaliskuuta 2007 tekemä ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi osakeyhtiöiden sulautumisesta annetun neuvoston direktiivin

78/855/ETY ja osakeyhtiöiden jakautumisesta annetun neuvoston direktiivin 82/891/ETY muuttamisesta siltä osin kuin sulautumisesta tai jakautumisesta vaaditaan riippumattoman asiantuntijan lausunto ja ehdotuksesta laadittu muistio.

Helsingissä 3 päivänä toukokuuta 2007

Oikeusministeri *Tuija Brax*

Lainsäädäntöneuvos Jyrki Jauhiainen

**EHDOTUS EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI OSAKEYHTIÖIDEN SULAUTUMISESTA JA JAKAUTUMISESTA ANNETTujen NEUVOSTON DIREKTIIVIEN MUUTTAMISESTA****1 Ehdotuksen tausta ja tavoite**

Euroopan yhteisön komissio antoi 6 päivänä maaliskuuta 2007 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi osakeyhtiöiden sulautumisesta annetun neuvoston direktiivin 78/855/ETY ja osakeyhtiöiden jakautumisesta annetun neuvoston direktiivin 82/891/ETY muuttamisesta siltä osin kuin sulautumisesta tai jakautumisesta vaaditaan riippumattoman asiantuntijan lausunto (KOM(2007) 91 lopullinen).

Direktiivin ehdotettu oikeusperusta on EU:n perustamissopimuksen 44 artiklan 2 kohdan g alakohta (määräenemmistöpäätös ja yhteispäätösmenettely).

Komission mukaan suuri osa EU:n yhtiöoikeudellisesta sääntelystä perustuu vallinneiden markkinakäytäntöjen korjaamiseen ja tasapuolisten toimintaedellytysten turvaamiseen yrityksille. Usein nämä tavoitteet on voitu saavuttaa vain yhtiöiden tiedonantovelvollisuutta koskevan pakottavan sääntelyn kautta. Aikaa myötä osa näistä velvoitteista on muodostunut tarpeettoman aikaa vieviksi tai ne ovat vanhentuneet. Tällainen tarpeeton hallinnollinen taakka haittaa yritysten toimintaa ja vaikuttaa haitallisesti eurooppalaisten yritysten kilpailukykyyn. Komissio on sitoutunut vähentämään mahdollisimman paljon tarpeetonta hallinnollista taakkaa. Tämä on osa paremman sääntelyn strategiaa ja tärkeätä Lissabonin eurooppaneuvostossa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Ehdotus liittyy EU-lainsäädännön yksinkertaistamista ja sääntelystä yrityksille aiheutuvan hallinnollisen taakan vähentämistä koskevien komission toimintaohjelmien täytäntöönpanoon (pe-

rusteluiden 1. kohta ja direktiivin johdanto-osan 1 kappale).

**2 Ehdotuksen pääasiallinen sisältö**

Muutettavaksi ehdotetut direktiivit koskevat samasta jäsenvaltiosta olevien julkisten osakeyhtiöiden kansallisia sulautumisia ja jakautumisia. Muutettavilla direktiiveillä on harmonisoitu kansallisia sulautumisia ja jakautumisia koskevan sääntelyn vähimmäistaso.

Ehdotetun 1 artiklan mukaan jäsenvaltion laissa ei saa vaatia sulautumissuunnitelman tarkastamista eikä osakkeenomistajille taroitettua riippumattoman asiantuntijan lausuntoa, jos sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden kaikki osakkaat siihen suostuvat. Direktiivin 2 artiklaan ehdotetaan vastaavaa säännöstä jakautumissuunnitelman tarkastamisen ja asiantuntijalausannon osalta. Ehdotus ei rajoita jäsenvaltion oikeutta säätää velkojensuojaan liittyvästä riippumattoman asiantuntijan lausunnosta.

**3 Voimassa oleva kansallinen lainsäädäntö**

Osakeyhtiölain mukaan kansalliseen sulautumiseen tarvitaan riippumattomana asiantuntijana toimivan tilintarkastajan lausunto ainakin sulautumisen vaikutuksesta vastaanottavan yhtiön velkojien asemaan myös silloin, kun kaikki osakkaat suostuvat siihen, ettei lausuntoa tarvitse laatia heitä varten (osakeyhtiölain 16 luvun 4 §:n 2 momentti). Vastaava vaatimus koskee riippumattoman asiantuntijan lausuntoa kansallisen jakautu-

misen yhteydessä (17 luvun 4 §:n 2 momentti). Osakeyhtiölaissa säädettyä erityistä velkojien suojaamenettelyä sovelletaan vastaanottavan yhtiön velkoihin vain, jos sulautuminen tai jakautuminen on tilintarkastajan lausunnon mukaan omiaan vaarantamaan vastaanottavan yhtiön velkojen maksun (16 luvun 6 §:n 3 momentti ja 17 luvun 6 §:n 3 momentti).

Oikeusministeriön työryhmä ehdotti mietinnössään (OM 2006:23) pääomayhtiöiden rajat ylittäviä sulautumisia koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2005/56/EY) panemista täytäntöön siten, että tilintarkastajan lausuntoa ei vaadita edes sulautumisen tai jakautumisen vaikutuksesta vastaanottavan yhtiön velkojen asemaan, jos sulautumiseen tai jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden kaikki osakkaat siihen suostuvat. Sen sijaan työryhmä ehdotti vastaanottavan yhtiön velkojien suojaajan muuttamista siten, että vastaanottavaan yhtiöön sovelletaan velkojien suojaajaa, jollei rekisteriviranomaiselle toimiteta sellaista tilintarkastajan lausuntoa, jonka mukaan sulautuminen tai jakautuminen ei ole omiaan vaarantamaan vastaanottavan yhtiön velkojen maksua. Työryhmä arvioi, että käytännössä vastaanottava yhtiö hankkisi edelleen lausunnon velkojien asemasta velkojien suojaamenettelyn välttämiseksi (s. 25 ja 26).

#### **4 Lausuntokierros kansallisille tahoille**

Oikeusministeriön helmi-maaliskuussa 2007 järjestämällä lausuntokierroksella kaikki lausunnon antaneet tahot hyväksyivät jäljempänä ehdotettavan Suomen kannan. Lausunto pyydettiin 54 viranomaiselta, tiedeyhteisöltä ja työmarkkinajärjestöltä sekä elinkeinoelämän, yrittäjien, rahoitusalan, tilintarkastajien ja asianajajien järjestöltä. Lausunnon antoi 24 tahoa.

#### **5 Vaikutukset Suomessa**

##### **5.1 Lainsäädäntö**

Jos direktiivi säädetään komission ehdottamassa muodossa, myös osakeyhtiöiden kansallisia sulautumisia ja jakautumisia kos-

kevia säännöksiä on selvyiden vuoksi muutettava siten kuin oikeusministeriön työryhmä on jo ehdottanut rajat ylittävien sulautumisten ja jakautumisten osalta (ks. 3. kohta).

##### **5.2 Taloudelliset vaikutukset sekä organisaatio- ja henkilöstövaikutukset**

Ehdotus ei käytännössä vähentäisi yhtiöille aiheutuvia kustannuksia, koska voimassa olevan osakeyhtiölain mukaan asiantuntijan lausunto tarvitaan vain sulautumisen tai jakautumisen vaikutuksesta velkojen kannalta, jos kaikki osakkaat suostuvat siihen. Ehdotus ei vaikeuta osakkaiden tiedonsaantia sulautumisesta eikä siitä aiheudu lisäkustannuksia osakkaille. Direktiivi ei vaikuttaisi yritysten velkojen eikä henkilöstön asemaan. Direktiivi ei ilmeisesti vaikuttaisi Patentti- ja rekisterihallituksen toimintaan.

#### **6 Käsittely neuvostossa**

Direktiiviehdotuksen käsittely neuvoston attasearyhmässä alkoi 28 päivänä maaliskuuta 2007.

#### **7 Valtioneuvoston kanta**

##### **7.1 Yleistä**

Suomi kannattaa EU-sääntelystä yrityksille aiheutuvan tarpeettoman hallinnollisen taakan poistamista, mikä on tarpeen sisämarkkinoiden tehostamiseksi direktiivin johdannossa ja perusteluissa mainituista syistä.

##### **7.2 Oikeusperusta**

Suomi hyväksyy komission ehdottaman oikeusperustan.

##### **7.3 Riippumattoman asiantuntijan lausuntoa koskevat säännökset**

*Kanta.* Suomen tavoitteena on kansallisia sulautumisia ja jakautumisia koskevien direktiivien (78/855/ETY ja 82/891/ETY) muuttaminen siten, että kansallisesti voidaan päättää luopua direktiiveissä tarkoitettusta riippumattoman asiantuntijan lausunnotta,

jos kaikki osakkeenomistajat siihen suostuvat.

Suomi voi toissijaisesti suostua kansallista sulautumista ja jakautumista koskevien direktiivien muuttamiseen siten, että jäsenvaltion laissa ei saa vaatia direktiivien mukaista riippumattoman asiantuntijan lausuntoa, jos kaikki osakkeenomistajat siihen suostuvat. Edellytyksenä on, että jäsenvaltiolla on oltava oikeus säätää sellaisesta asiantuntijalausunnosta, joka on tarpeen sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden velkojen suojan järjestämiseksi.

*Perustelu.* Direktiiveissä tarkoitettun riippumattoman asiantuntijan lausunnolla voi olla merkitystä myös direktiiveissä tarkemmin sääntelemättömien seikkojen kansallisen sääntelyn kannalta, minkä vuoksi direktiivejä ei pitäisi muuttaa komission ehdottamalla tavalla täysharmonisoinnin suuntaan. Esimerkiksi Suomen osakeyhtiölaissa vastaanottavan osakeyhtiön velkojien suojan tarve rat-

kaistaan riippumattomana asiantuntijana toimivan KHT- tai HTM-tilintarkastajan lausunnon perusteella. Joissakin muissa jäsenvaltioissa riippumaton asiantuntija antaa aina kaksi lausuntoa, toisen osakkaita ja toisen velkoja varten.

Kansallisissa sulautumisissa ja jakautumisissa vaadittavan asiantuntijalausunnon täysharmonisointia ei voi perustella sillä, että ehdotus vastaa rajat ylittäviä sulautumisia koskevaa direktiiviä. Rajat ylittävien yritysjärjestelyiden toimivuuden kannalta voi olla tärkeätä, että eri valtioista oleviin sulautumiseen osallistuviin yhtiöihin sovelletaan mahdollisimman samanlaisia vaatimuksia esimerkiksi tässä tarkoitettujen asiantuntijalausuntojen osalta. Rajat ylittävien sulautumisten osalta tavoite saattaa olla saavutettavissa vain täysharmonisoinnin avulla. Vastaavaa tarvetta täysharmonisointiin ei ole, jos saman jäsenvaltion lakia sovelletaan kaikkiin sulautumiseen osallistuviin yhtiöihin.